

УДК 347.961

Світлана Маляренко,

приватний нотаріус Київського міського нотаріального округу

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПРИВАТНОГО НОТАРІУСА ЗА АРХІВ ТА ДОКУМЕНТИ

У статті розглядається питання відповідальності приватного нотаріуса за небереження архіву нотаріуса чи документів. Авторка через призму ставлення держави до власності доводить необхідність вилучення окремих положень про відповідальність нотаріуса з Закону «Про нотаріат», або як альтернативу — належне державне фінансове забезпечення для утримання архіву приватного нотаріуса.

Ключові слова: архів нотаріуса, втрата архіву, втрата документа, документ, знищення архіву, знищення документа.

Специфіка діяльності приватного нотаріуса полягає в постійній роботі з документами та архівом. Документи, які приймає приватний нотаріус, створює їх та видає або зберігає, мають особливе державне значення, оскільки нотаріус діє від імені держави. У зв'язку з цим у Законі України «Про нотаріат» (далі — Закон «Про нотаріат») питанню збереження документів та архіву нотаріуса приділена особлива увага. Зокрема згідно зі ст. 5 Закону «Про нотаріат» нотаріус зобов'язаний вести нотаріальне діловодство та архів нотаріуса відповідно до встановлених правил, а також дбайливо ставитися до документів нотаріального діловодства та архіву нотаріуса, не допускати їх пошкодження чи знищення. Положенням про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності, затвердженим наказом Міністерства юстиції України № 888/5 від 23.03.2011 р., передбачені чіткі правила зберігання печаток, штампів, бланків, нотаріальних документів та архіву нотаріуса. Підпунктом «и» п. 2 ст. 12 Закону «Про нотаріат» передбачена можливість анулювання свідоцтва приватного нотаріуса про право на зайняття нотаріальною діяльністю (далі — Свідоцтво приватного нотаріуса) у випадку знищення чи втрати нотаріусом або з його вини архіву нотаріуса або окремих документів.

На жаль, у теоретичному плані питання відповідальності приватного нотаріуса за документи та архів увагою обділе-

не. Грунтовного аналізу законодавства на цей предмет немає. Немає і наукових досліджень. Тобто цілий інститут відповідальності приватних нотаріусів за документи та архів фактично залишився поза увагою вчених, фахівців, практиків, хоча тільки в Київському нотаріальному окрузі приватних нотаріусів працює більше двох тисяч.

Це обумовлює актуалізацію питання відповідальності приватного нотаріуса за документи та архів.

У статті буде розглянуто, що таке документи взагалі та документи приватного нотаріуса зокрема, що таке архів приватного нотаріуса, а також проблематику анулювання Свідоцтва приватного нотаріуса за їх небереження.

Для розкриття теми слід у першу чергу з'ясувати, що таке «документи» та «архів нотаріуса».

Відповідно до юридичного словника І. Дахно «Словник законодавчих та нормативних термінів» документ — це передбачена законом матеріальна форма отримання, зберігання, використання та поширення інформації шляхом фіксації її на папері, магнітній, кіно-, відео-, фотоплівці або на іншому носії [1].

Документи діляться на первинні і вторинні. Первинний — це документ, який має в собі вихідну інформацію. Вторинний — це документ, який представляє результат аналітико-синтетичної та іншої переробки одного або декількох документів.

Первинні документи можуть бути зовнішні — тобто за межами організації,

установи, підприємства (наприклад, рахунки поставщиків) і внутрішні — в самій організації, установі, підприємстві (наприклад, акти, вимоги тощо). Документи також можуть бути: комбіновані, накопичувальні, виправдувальні (виконавчі), разові, розпорядчі, звідні тощо [2].

А. В. Єлпатьєвський та Е. І. Ханпира вважають, що документ — це термін і діловодства, і архівної справи. В архівах, за їх визначенням, зберігаються лише документи: письмові, зображальні, звукові [3].

Згідно з ст. 1 Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» від 24.12.1993 р. документ, який переданий до архіву, тобто архівний документ, — це документ незалежно від його виду, виду матеріального носія інформації, місця і часу створення та форми власності на нього, що припинив виконувати функції, для яких був створений, але зберігається або підлягає зберіганню з огляду на значущість для особи, суспільства чи держави або цінність для власника також як об'єкт рухомого майна.

Названим законом визначено, що архівна установа, архів, архівний підрозділ, архівний відділ — це, відповідно, установа чи структурний підрозділ, що забезпечує облік і зберігання архівних документів, використання відомостей, що в них містяться, та формування Національного архівного фонду і/або здійснює управління, науково-дослідницьку та інформаційну діяльність у сфері архівної справи і діловодства [4].

На підставі названого Закону в Україні діють державні архівні установи, приватні архівні зберігання та таємні архіви. Статтею 23 Закону «Про нотаріат» передбачено також заснування в обласних центрах, містах Києві, Сімферополі та Севастополі державних нотаріальних архівів, які є складовою частиною Національного архівного фонду і здійснюють тимчасове (до 75 років) зберігання нотаріальних документів.

Питання організації діяльності та компетенція державного нотаріального архіву визначені Положенням про державний нотаріальний архів, що затверджене наказом Міністерства юстиції України від 18.05.2009 р. № 870/5 [5].

Відповідно до ст. 5 Закону «Про нотаріат» у кожного приватного нотаріуса повинен бути свій архів. Але, передбачаючи наявність такого архіву та відповідальність приватного нотаріуса за його незбереження, законодавець повинен був передбачити і певні правові норми про статус цього архіву. Проте в Законі «Про нотаріат» нічого на цей предмет немає.

Згідно зі ст. 14 Закону «Про нотаріат» документи нотаріального діловодства та архів приватного нотаріуса є власністю держави і перебувають у володінні та користуванні приватного нотаріуса лише у зв'язку із здійсненням ним нотаріальної діяльності. Цією статтею Закону передбачено, що приватний нотаріус зобов'язаний забезпечити зберігання документів нотаріального діловодства та архіву приватного нотаріуса протягом усього строку здійснення ним нотаріальної діяльності і передати ці документи та архів до відповідного державного нотаріального архіву лише у разі припинення приватної нотаріальної діяльності.

За знищення чи втрату приватним нотаріусом або з його вини архіву нотаріуса або окремих документів, підпунктом «и» п. 2 ст. 12 Закону «Про нотаріат» передбачена можливість анулювання Свідоцтва приватного нотаріуса.

Така відповідальність приватного нотаріуса породжує багато проблем. Зокрема за логікою життя та виходячи з вимог ст. 3 Закону «Про нотаріат», якою визначені критерії до зайняття особою посади нотаріуса, приватним нотаріусом особа може працювати 40 і більше років. І відповідно до вимог закону весь цей час приватний нотаріус зобов'язаний зберігати в своєму архіві всі необхідні документи, а також численні їх копії. Як показує практика, їх може накопичитися стільки, що потрібні десятки металевих шаф (уже сьогодні окремі приватні нотаріуси вимушені брати в оренду або придбавати у власність офіси чи квартири для розміщення таких металевих шаф).

У зв'язку з тривалим зберіганням документів виникає інша проблема. Загальновідомо, що будь-який документ не може зберігатися безкінечно. Для того, щоб він міг зберігатися якомога довше, у архіві мають бути створені відповідні умови — температурні, світлові, вологісні тощо. Жодний приватний нотаріус

не може створити для них такий режим. Більше того, закон і не вимагає від приватного нотаріуса створення для архіву такого режиму, але передбачає відповідальність за незбереження документів та архіву, тобто спонукає його до певних дій та витрат коштів для належного збереження документів.

В архіві приватного нотаріуса можуть зберігатися надзвичайно цінні документи, які вимагають особливо дорогого і громіздкого режиму охорони. Але не кожний приватний нотаріус у змозі собі це дозволити. Крім того, законодавець не передбачає збереження таких документів у сейфах, а лише у металевих шафах, що спрощує доступ до них сторонніх осіб. Тобто покладенням на приватного нотаріуса зобов'язання протягом багатьох десятиліть зберігати у себе документи створено проблему, розв'язання якої під силу не кожному приватному нотаріусу.

Однією із найгостріших проблем приватного нотаріату є та, що держава зобов'язує приватного нотаріуса за свій коштів десятиліттями забезпечувати збереження державної власності, якими є архів нотаріуса і документи. На нашу думку, такий підхід суперечить Конституції України. Відповідно до ст. 13 Конституції України усі суб'єкти права власності рівні перед законом. А це означає, що один власник не може утримувати свою власність за рахунок іншого власника. Власність держави не повинна використовуватися на шкоду людині і суспільству, а отже, на шкоду приватному нотаріусу. Ми вважаємо, що вимагати від приватного нотаріуса додержання стандартів зберігання державної власності можливо лише при належному фінансуванні. А оскільки його взагалі немає, то і вимагати щось в цьому плані держава не має права.

У ряді успішних країн приватний нотаріус дійсно постійно зберігає свій архів і документи за власний коштів. Але там вони є не державною власністю, а власністю приватного нотаріуса. Тобто приватний нотаріус їх може продати, подарувати чи відчужити в інший спосіб. Такий архів є спадковим майном приватного нотаріуса.

Міністерство юстиції України державного нотаріуса і приватного нотаріуса по-

ставило у нерівні умови також щодо строків збереження документів. Зокрема державна нотаріальна контора передає державному нотаріальному архіву документи після 10-річного строку їх зберігання у державній нотаріальній конторі, а приватний нотаріус зобов'язаний зберігати свій архів до припинення нотаріальної діяльності. Такий дискримінаційний підхід має бути ліквідований. На нашу думку, приватний нотаріус має здавати архівні документи до державного нотаріального архіву також після 10-річного зберігання в нотаріальній конторі, а якщо нотаріальна діяльність припиняється раніше, то і архівні документи мають здаватися у зв'язку з цим.

Але і строк здавання документів до державного нотаріального архіву через 10 років не є оптимальним. До документів і державного, і приватного нотаріуса підхід має бути аналогічний тому, який існує в державних організаціях і установах. Там кожна категорія документів має свій строк зберігання. По закінченні цього строку вони здаються до відповідного державного архіву, а не всі через 10 чи 40 років.

На жаль, ні в Законі «Про нотаріат», ні в Положенні про державний нотаріальний архів немає переліку тих документів, які приватний нотаріус зобов'язаний зберігати в архіві нотаріуса.

У Законі «Про нотаріат» немає посилання на те, що перелік документів, які приватний нотаріус має зберігати в архіві нотаріуса, повинен бути наведений у Правилах ведення нотаріального діловодства [6]. І тому такий перелік в означених Правилах не може бути умовою відповідальності приватного нотаріуса. Тим більше, що ці Правила постійно змінюються. У Законі «Про нотаріат» немає і переліку тих документів, які приватний нотаріус зобов'язаний передавати до державного нотаріального архіву. Немає і посилання на те, що перелік повинен міститися у Положенні про державний нотаріальний архів. Згідно з п. 11 Положення про державний нотаріальний архів до складу документів, що передаються на зберігання до архіву державною нотаріальною конторою та приватним нотаріусом, у випадках, передбачених статтями 30, 30¹ Закону «Про

нотаріат», тобто при припиненні нотаріальної діяльності, входять:

- а) примірник номенклатури справ;
- б) довідковий апарат (списки справ постійного, тривалого (понад 10 років) зберігання, номенклатури справ, за якими обліковуються справи тимчасового зберігання, історичні довідки до архівних фондів);
- в) всі документи, сформовані у справі і закінчені діловодством з дотриманням вимог, установлених Правилами (реєстри, спадкові справи, журнали, книги тощо), ведення яких передбачено номенклатурою справ;
- г) примірник акта про вилучення для знищення документів і справ, не внесених до Національного архівного фонду.

Не конкретизуючи, які документи приватний нотаріус має зберігати у своєму архіві, Закон «Про нотаріат» не конкретизує і того, за знищення чи втрату якого документа приватний нотаріус може позбутися Свідоцтва приватного нотаріуса. А це означає, що він може бути позбавлений Свідоцтва за будь-який документ. Між тим, документи у приватного нотаріуса можуть бути різні — цінні і малоцінні, і тому навряд чи варто позбавляти роботи приватного нотаріуса за незбереження документа, який не має особливого значення. Більше того, такий підхід дозволяє волонтаризм щодо приватного нотаріуса.

Оскільки законом передбачена відповідальність приватного нотаріуса за незбереження документів, на нашу думку, в законі має бути наведений і чіткий перелік таких документів, які мають зберігатися в архіві і за які має відповідати приватний нотаріус.

У Законі «Про нотаріат», передбачаючи відповідальність приватного нотаріуса за знищення чи втрату документа та архіву, ні слова не сказано про можливість відновлення документів. Між тим, це суттєва обставина, особливо в разі необережного знищення чи втрати документа. Важко уявити, щоб прокурора чи суддю звільняли з роботи за те, що з їх необережної вини втрачене судове чи прокурорське провадження, особливо якщо воно може бути відновлене. А приватний нотаріус, з точки зору законодавця, в таких випадках може бути позбавлений роботи. Водночас відповідно до

ст. 27 Закону «Про нотаріат» шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних дій або недбалості приватного нотаріуса, відшкодовується в повному обсязі. Тобто підхід до приватного нотаріуса жорсткіший, ніж до будь-якого іншого аналогічного працівника.

Слід зазначити, що при втраті документа його в першу чергу слід шукати. Але в Законі «Про нотаріат» можливість розшуку нотаріальних документів та процедура такого розшуку не передбачена. За таких обставин концентрація уваги лише на відповідальності приватного нотаріуса не зовсім логічна.

Як відомо, у кожній державній організації чи установі є архів і особа, до обов'язків якої входить забезпечення його функціонування та збереження відповідного архівного фонду. У кожній державній установі та організації є керівник установи, організації та керівник структурного підрозділу, які несуть відповідальність за архів, належне його фінансування та належну діяльність архіваріуса. В кожній державній установі та організації є особа або особи, які несуть відповідальність за належну охорону архіву. В той же час за логікою Закону «Про нотаріат» функції, обов'язки та відповідальність усіх названих працівників щодо свого архіву в приватній нотаріальній діяльності покладені виключно на приватного нотаріуса. Причому, якщо в державних установах та організаціях архівна діяльність забезпечується державним бюджетом, то архів приватного нотаріуса хоч і вважається державним, має забезпечуватися коштами приватного нотаріуса.

У Кримінальному кодексі України відсутня стаття, яка б передбачала відповідальність за знищення, пошкодження чи втрату документів, які може скласти чи зберігати приватний нотаріус. Але відповідно до статей 179 та 190 Цивільного кодексу України будь-яка річ матеріального характеру є майном, тобто і будь-який документ — також. І тому за його знищення, пошкодження чи втрату потрібно відповідати як за знищення, пошкодження або втрату майна [7].

Згідно з Коментарем до ст. 194 Кримінального кодексу України знищення чужого майна — це такий протиправний руйнівний вплив на майно, внаслідок

якого воно повністю втрачає свою споживчу або економічну цінність, приведення його до такого стану, за якого воно взагалі не може бути використане за своїм призначенням, причому втрачені майном властивості не можуть бути відновлені: майно (речі, гроші, цінні папери, будівлі, споруди тощо) внаслідок знищення перестає існувати як таке [8].

Кримінальним кодексом України передбачена відповідальність за умисне знищення чужого майна (ст. 194), необережне знищення чужого майна (ст. 196) та за порушення обов'язків щодо охорони чужого майна (ст. 197). Зокрема згідно з ч. 1 ст. 194 КК України за умисне знищення чужого майна настає відповідальність за умови, що у зв'язку з цим заподіяно шкоду у великих розмірах.

Приміткою до ст. 185 КК України передбачено, що у ст. 194 КК України у великому розмірі визнається шкода, яка в двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподаткований мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину. Таким чином, у разі умисного знищення чужого документа простим способом, який не є загальнонебезпечним, за спричинення шкоди на суму меншу, ніж зазначено, кримінальна відповідальність не настає. Вона настає в тому випадку, коли чуже майно умисно знищено шляхом підпалу, вибуху або іншим загальнонебезпечним способом (ч. 2 ст. 194). У цьому випадку закон не вимагає заподіяння шкоди у великих розмірах [9].

За необережне знищення чужого майна відповідальність настає лише в разі спричинення тяжких тілесних ушкоджень або загибелі людей (ст. 196 КК України). Тобто за відсутності таких наслідків за необережне знищення документа кримінальна відповідальність не передбачена.

Втрата документа означає незабезпечення його охорони і збереження. За таких обставин документ може бути вкрадений або знищений. Знищення можливе не тільки іншою особою або особами, а й гризунами, комахами тощо, пожежею, водою і багатьма іншими способами.

Статтею 197 КК України передбачена кримінальна відповідальність за невиконання або неналежне виконання особою, якій доручено зберігання чи охорона чужого майна, своїх обов'язків, якщо це

спричинило тяжкі наслідки для власника майна. На думку автора Науково-практичного коментаря до КК України (до ст. 197), невиконання особою своїх обов'язків з охорони чужого майна полягає у бездіяльності: особа нічого не робить для виконання взятого на себе обов'язку забезпечити збереження довіреного чужого майна. Неналежне виконання обов'язків виявляється в тому, що особа хоч і здійснює певні дії щодо збереження довіреного їй майна, але не в повному обсязі або не так, як це було потрібно відповідно до взятих нею на себе зобов'язань [10].

Як видно із диспозиції статті, відповідальність за неналежну охорону чужого майна можлива лише в разі настання тяжких наслідків (це оціночне поняття уточнюється в кожному конкретному випадку). За відсутності зазначених наслідків кримінальна відповідальність за таке діяння виключається.

Для наявності складу злочину «порушення обов'язків щодо охорони чужого майна» необхідне лише винне, тобто умисне або необережне діяння. Без наявності вини (наприклад, знищення майна при пожежі внаслідок блискавки, при повені, при землетрусі чи виверженні вулкану, при зсуві ґрунту тощо) кримінальна відповідальність неможлива. Неможлива вона і в разі втрати чи знищення охоронюваного чужого майна внаслідок раптового тяжкого захворювання чи поранення, втрати свідомості охоронником тощо. Кримінальним кодексом України передбачені й інші випадки, коли кримінальна відповідальність за заподіяну шкоду, яка б вона не була, не настає. Зокрема в разі необхідної оборони, крайньої необхідності, а в окремих випадках і при їх перевищенні, під впливом фізичного або психічного примусу, при виконанні законного наказу або розпорядження, в умовах виправданого ризику тощо.

Із аналізу наведених норм видно, що не за кожне знищення чи втрату чужого майна, а отже, і документа, архіву особа може бути притягнута до кримінальної відповідальності. Цією особою може бути і приватний нотаріус, бо суб'єктом цих злочинів може бути будь-хто, якщо він осудний і досяг відповідного віку.

Виходячи з вимог законодавства про

працю, за відсутності складу злочину не за кожне знищення чи втрату документа працівника можна звільняти з роботи. Навіть у зв'язку з втратою довіри не кожного матеріально-відповідального працівника можна звільнити з роботи. Бо існують певні правила на цей предмет.

До приватного нотаріуса законодавець вибрав жорсткий і однозначний підхід. Жодних правил. За логікою Закону «Про нотаріат», за будь-яке умисне чи необережне знищення окремого, навіть малозначного документа чи багатьох таких документів, що зберігаються в архіві, за будь-яку втрату окремого документа чи всіх документів, що є в архіві, приватний нотаріус може бути позбавлений Свідоцтва приватного нотаріуса. Більше того, формула «анулювати Свідоцтво нотаріуса у випадку знищення чи втрати нотаріусом або з його вини архіву нотаріуса або окремих документів» свідчить про те, що законодавець вважає за можливе анулювання Свідоцтва приватного нотаріуса і у тому випадку, коли архів чи окремі документи знищені чи втрачені не з вини приватного нотаріуса.

Законодавча норма про те, що приватний нотаріус може бути позбавлений Свідоцтва приватного нотаріуса за діяння, в здійсненні яких немає його вини, наприклад, при знищенні документів у випадку потрапляння блискавки в приміщення нотаріальної контори, суперечить ст. 62 Конституції України, а також Європейській конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. За чинними національними та міжнародними нормами у нашому праві недопустиме об'єктивне ставлення у вину (рос. — «объективное вменение»). У зв'язку з цим, звичайно, цю помилкову норму із ст. 12 Закону «Про нотаріат» слід виключити, щоб не компрометувати Україну. Крім того, слід зрозуміти, що архів нотаріуса — це не якась установа чи організація. Це зберігання одного або декількох документів у окремій шафі, можливо, протягом тривалого часу.

Оскільки передбачена відповідальність за знищення чи втрату окремого документа, то немає жодної необхідності у підпункті «и» п. 2 ст. 12 Закону «Про нотаріат» передбачати відповідальність за знищення чи втрату архіву нотаріуса, тобто всіх документів.

Більше того, встановлення відповідальності за знищення чи втрату всього архіву дозволяє уникнути відповідальності за знищення чи втрату окремих архівних документів при збереженні решти архіву.

Аналіз ст. 12 Закону «Про нотаріат» свідчить про те, що при знищенні архіву чи документів, тобто діяння, яке утворює склад злочину, Свідоцтво приватного нотаріуса може бути анульоване на підставі підпунктів «б», «в» чи «г» п. 2 цієї статті, тобто у випадку постановлення обвинувального вироку, ухвали про застосування примусових заходів медичного характеру або закриття кримінального провадження з не реабілітуючих підстав. У випадку, коли дії нотаріуса не утворюють складу злочину, але знищенням чи втратою документів чи архіву завдано шкоди інтересам держави, підприємств, установ, організацій, громадян, тоді Свідоцтво приватного нотаріуса може бути анульоване на підставі підпункту «е» п. 2 ст. 12 Закону «Про нотаріат». Аналіз цих норм свідчить про те, що анулювання Свідоцтва приватного нотаріуса на підставі підпункту «и» п. 2 ст. 12 Закону «Про нотаріат» можливе за відсутності будь-якої шкоди інтересам держави, підприємств, установ, організацій чи громадян.

Такий підхід суперечить вимогам Конституції України та законодавству України, які передбачають, що відповідальність можлива не за віртуальні, а за реальні діяння, які завдали або могли завдати шкоду певним законним інтересам.

Детальний аналіз наведених положень приводить до висновку про необхідність виключення із п. 2 ст. 12 Закону «Про нотаріат» підпункту «и», оскільки він не тільки зайвий, а й неправомірний.

Водночас законодавець має уточнити і конкретизувати ті документи, які приватний нотаріус має зберігати в архіві нотаріуса. В законі слід передбачити можливість та процедуру розшуку та відновлення знищених чи втрачених нотаріальних документів. Законодавець має ліквідувати той нонсенс у законі, що приватна особа має за свій кошт утримувати державну власність та ще й так жорстко відповідати за її збере-

ження. Законодавець має змінити свій підхід до діяльності приватних нотаріусів, усвідомивши, що вони виконують корисну і дуже важливу функцію в державі, а тому заслуговують на нормаль-

не до них ставлення, бо відповідальність без наявності вини не передбачена навіть для будь-якого кримінального рецидивіста.

ПРИМІТКИ

1. Дахно И. Словарь законодательных и нормативных терминов / И. Дахно. — К. : А.С.К., 2001. — С. 232.
2. Большой юридический словарь. — М. : ИНФРА-М, 2004. — С. 174—175.
3. Елпатьевский А. В. О новом стандарте по архивной терминологии / А. В. Елпатьевский, Э. И. Ханпира // Советские архивы. — 1984. — № 5. — С. 5.
4. Закон України «Про Національний архівний фонд та архівні установи» // Голос України. — 1994. — 29 січ.
5. Наказ Міністерства юстиції України від 18.05.2009 р. № 870/5 «Про затвердження Положення про державний нотаріальний архів» // Офіційний вісник України. — 2009. — № 39. — С. 102. — Ст. 1331.
6. Наказ Міністерства юстиції України від 22.12.1010 р. № 3253/5 «Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства» // Офіційний вісник України. — 2010. — № 98. — С. 164. — Ст. 3515. — Код акта 54117/2010.
7. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 40. — Ст. 356.
8. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. ком. : у 2 т. — Х. : Право, 2013. — Т. 2. — С. 225.
9. Кримінальний кодекс України // Голос України. — 2001. — № 107.
10. Кримінальний кодекс України : наук.-практ. ком. : у 2 т. — Х. : Право, 2013. — Т. 2. — С. 225.

Маляренко Светлана. Ответственность частного нотариуса за архив и документы. В статье рассматривается вопрос ответственности частного нотариуса за несохранность архива нотариуса или документов. Автор через призму отношения государства к собственности доказывает необходимость изъятия отдельных положений об ответственности нотариуса из Закона «О нотариате», или как альтернативу — надлежащее государственное финансовое обеспечение для содержания архива частного нотариуса.

Ключевые слова: архив нотариуса, потеря архива, потеря документа, документ, уничтожение архива, уничтожение документа.

Malyarenko Svitlana. Responsibility of privately practicing notary for notary files or documents.

The paper addresses the problem of responsibility of privately practicing notary for nonconservation of notary files safety or documents. In terms of relation of state to a property author proves the necessity of removing from Ukrainian Law on Notary some provisions on notary's responsibility; or proper state financial support for keeping files of privately practicing notary as an alternative.

Key words: notary files, loss of files, loss of document, document, destruction of files, destruction of document.